

1. Аналіз економічного і соціального розвитку району у 2016 році та проблеми, що його стримують

Протягом 2016 року зусилля органів виконавчої влади у тісній співпраці із самоврядними структурами зосереджувались на втіленні у районі і місті загальнодержавних реформ, пошуку шляхів відновлення та підтримки економічного зростання, поживавлення інвестиційного розвитку та посилення соціальної орієнтації економіки.

За січень - вересень 2016 року до **Державного бюджету** зібрано 27492,5 тис. грн податків, зборів та інших обов'язкових платежів, які контролюються Державною фіскальною службою, що на 11254,8 тис. грн. більше ніж у відповідному періоді 2015 року.

Найбільші суми надходжень отримано по податку з доходів фізичних осіб – 7956,5 тис. грн до рівня 2015 року додатково надійшло 2846,1 тис. грн (55,7%) ; по податку на додану вартість – 8597,8 тис. грн, до рівня 2015 року додатково надійшло 4594,3 тис. грн (114,8%).

До місцевих бюджетів за січень – вересень 2016 року надійшло 47931,9 тис. грн, що на 47% або 15333,8 тис. грн більше надходжень відповідного періоду 2015 року.

Найбільші суми надходжень отримано по податку з доходів фізичних осіб – 22948,8 тис. грн додатково надійшло 8474,9 тис. грн або 58,6%; податок на майно – 10794,6 тис. грн, до рівня 2015 року додатково надійшло 3837,7 тис. грн або 55,2%, єдиний податок – 4515,8 тис. грн, що на 67,5% або 1820,5 тис. грн більше аналогічного періоду 2015 року.

За звітний період (9 місяців 2016 р.) до **загального фонду бюджету району** надійшло 71,6 млн. грн доходів, з них: власних доходів – 20,0 млн. грн; базової дотації з державного бюджету – 3,3 млн. грн; субвенції з державного і місцевих бюджетів – 48,3 млн. грн.

Надходження по власних доходах до планових бюджетних призначень виконані на 133,4%. До бюджету району додатково надійшло 5,0 млн. грн власних доходів.

За 2016 рік надходження до місцевих бюджетів району очікуються у сумі 94,2 млн. грн.

Промисловий комплекс зорієнтований переважно на внутрішній ринок району.

За 9 місяців 2016 року обсяги **промислового виробництва** склали 489,0 тис. грн (у порівняних цінах), що становить 43,6% до аналогічного періоду минулого року.

Обсяги виробництва СГВК **”Блиствівський”** склали 482 тис. грн, а це 125,4% до аналогічного періоду минулого року.

ПрАТ ”М'ясо-молочний комплекс ”Сіверський” протягом звітного періоду не здійснював виробничої діяльності.

За підсумками 2016 року очікується індекс промислового виробництва 43,3%.

Визначальний вплив на формування позитивної динаміки валової продукції мало **сільське господарство**.

За січень-вересень 2016 року сільськогосподарськими підприємствами району вироблено валової продукції на 95,4 млн. грн, що на 30,0 млн. грн або на 23,9% менше відповідного періоду минулого року.

Обсяги рослинницької продукції займають 86,7% у загальному обсязі сільгосппродукції і вироблено на 82,7 млн. грн, а це на 29,9 млн. грн або на 26,6% менше, ніж у 2015 році. Більше минулого року вироблено ячменю на 428,7 т, проса на 2264,2 т, озимого ріпаку на 4786,3 т. Менше вироблено на 28971,2 т пшениці, кукурудзи на 5720 т, соняшнику на 3833,4т, картоплі на 400т.

Обсяги виробництва тваринницької продукції склали 12,7 млн. грн, що на рівні минулорічного показника. Сільгосппідприємствами району вироблено 3936,6 т молока, а це на 28,6 т більше, ніж торік. Надій на корову склав 2907 кг, що більше минулорічного на 102 кг (3,6 %).

Станом на 01.10.2016 обмолочено всього зернових та зернобобових культур 14562 га, намолочено зерна 42093 т, урожайність складає 28,9 цн/га. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року валовий збір зернових культур менше на 27,3 тис. тонн.

Найкращий врожай у поточному році зібрали по озимій пшениці, обмолочено – 8092 га, намолочено – 29187 т, урожайність – 36,0 цн/га.

Сільськогосподарські підприємства продовжують збирання врожаю пізніх зернових культур, обмолочено 878 га гречки, намолочено – 819 т, урожайність – 9,3 цн/га. На 86 % площі зібрано просо, скошено та обмолочено 1278 га, намолочено зерна 2784 т, урожайність складає 21,8 цн/га.

Станом на 01.10.2016 року підготовлено площ під посів озимини 13545 га. Посіяно озимих зернових культур 6625 га, або 74% до завдання. Крім того посіяно озимого ріпаку 5010 га (334 % до прогнозу).

Під озимі культури внесено 834 т поживних речовин мінеральних добрив, або 84 кг на 1 га посівної площі, що на рівні минулого року.

На 01.10.2016 року чисельність поголів'я ВРХ складає 3756 голів, у тому числі 1677 голів корів. У порівнянні до минулого року поголів'я ВРХ збільшилось на 13 голів, корів зменшилось - на 6 голів.

Нині у районі функціонує 14 підприємств, 5 фермерських господарств, 5800 домогосподарств населення.

За підсумками 2016 року очікується отримати валової продукції по сільськогосподарських підприємствах на 13,7% менше , ніж у 2015 році.

Будівельних організацій в районі не зареєстровано.

Основним джерелом фінансування житлового будівництва залишаються кошти індивідуальних забудовників. За 9 місяців 2016 року в експлуатацію введено 2 будинки 94 м.кв. та 76 м.кв. (плановий показник- 200 м.кв.)

На балансі сільських рад знаходиться 401 км доріг комунальної форми власності, з них дороги з твердим покриттям-150,1 км, ґрунтові дороги- 250,9

км, філія ДПР «Сосницького ДЕД» - 80 км державних доріг, Новгород-Сіверська дільниця філії «Коропський райавтодор» 370,4 км., із них державних 114,8 км, місцевого значення 255,6 км.

У сфері **житлово-комунального господарства** продовжувалась реалізація Програми реформування та розвитку галузі, спрямованої на суттєве підвищення якості надання житлово-комунальних послуг та запровадження енергоефективних заходів.

Продовжується впровадження програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім». За звітний період до районної державної адміністрації звернувся 8 мешканців району з клопотанням щодо отримання довгострокового пільгового кредиту на придбання сільськогосподарської техніки та будівництва житла. Станом на 01.10.2016 року п'ять громадян оформили кредит на розвиток особистого селянського господарства та двоє для будівництва інженерних мереж та інженерного облаштування житла. Всього надано кредиту на суму 460,750 тис. грн.

Підприємства житлово-комунального господарства (13 комунальних підприємств сільських рад) послуги населенню та підприємствам надавали у повному обсязі.

На 01.01.2016 кількість житлових будинків в сільській місцевості становила 10459 будинків. Площа житлового фонду – 517,226 тис. м.кв.

Забезпеченість житлом на одного жителя у сільській місцевості – 38 м² загальної площі.

На 01.10.2016 у районі не зареєстровано жодного об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

За звітний період 2016 року 10 сільських рад розпочали роботу по оформленню паспортів на місця видалення відходів.

З метою **ефективного використання енергетичних ресурсів** значна увага приділяється використанню наявних місцевих видів палива та сучасним передовим технологіям, проводиться реконструкція газових котелень.

По Чайкінському НВК у 2016 році за рахунок коштів місцевого бюджету замовлено проектно-кошторисну документацію. При наявності бюджетних асигнувань із державного бюджету роботи по переведенню газової котельні на тверде паливо будуть здійснені у 2016 році. По Смяцькій ЗОШ замовлена проектно-кошторисна документація на реконструкцію котельного обладнання, замінено 3 вікна на більш енергозберігаючі.

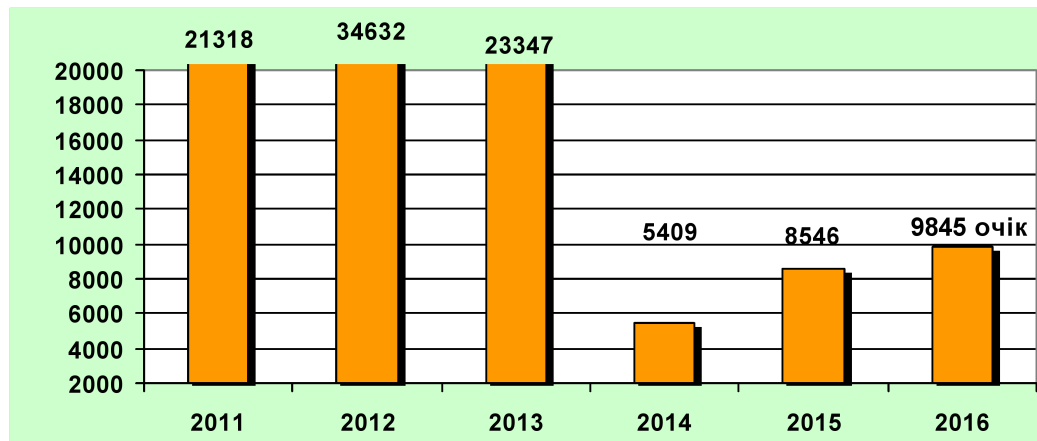
Планується переведення газових котелень Грем'яцького дитячого навчального закладу «Сонечко» та Грем'яцької сільської ради на тверде паливо. По дитячому навчальному закладу "Сонечко" с. Грем'яч за рахунок коштів сільського бюджету виготовлена проектно-кошторисна документація.

За рахунок державного фонду регіонального розвитку розпочато роботи на об'єкті « Реконструкція даху і приміщення загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. с.Грем'яч Новгород-Сіверського району у сумі 1338,479 тис.грн. Станом на 30.09.2016 року надійшло 1019,0 тис.грн. державних коштів та співфінансування з місцевого бюджету у сумі 74,3 тис.грн. Кошти освоюються по мірі їх надходження відповідно до актів виконаних робіт.

За січень-вересень 2016 року очікуваний обсяг **капітальних інвестицій** в економіку району складе 7,0 млн. грн, що становить 110,4% до відповідного періоду минулого року.

За підсумками року очікується залучити майже 9,8 млн. грн інвестицій. Обсяг капітальних інвестицій на 1 особу складе майже 736,8 грн проти 623,8 грн у минулому році.

Обсяги залучених капітальних інвестицій (за 2011-2016 роки) тис. грн

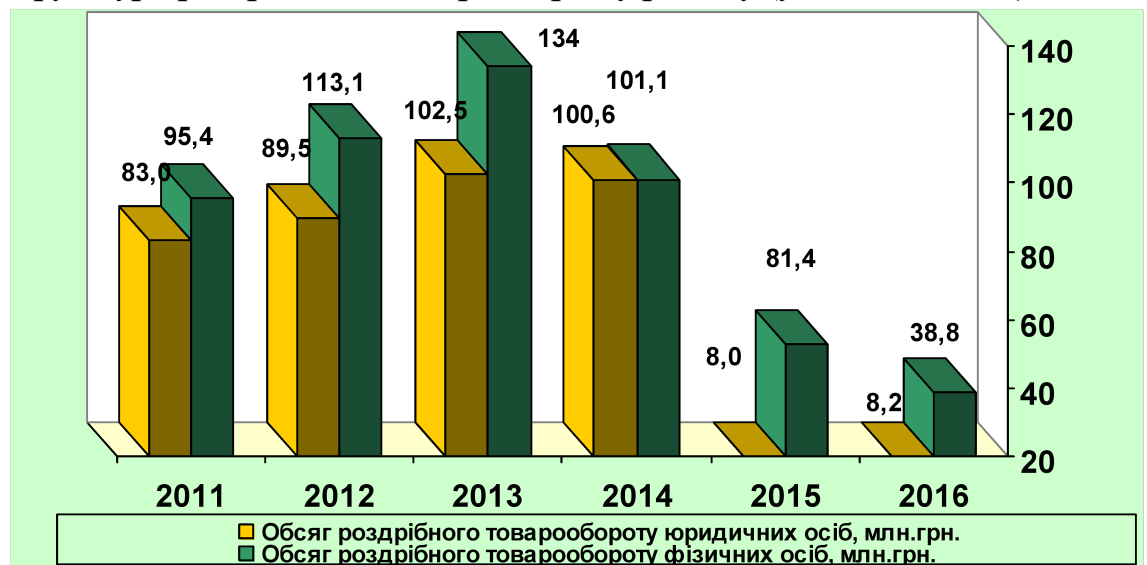
Основним джерелом капітальних інвестицій є власні кошти сільськогосподарських підприємств – 7,2 млн. грн. (73,5%).

За 9 місяців 2016 року **оборот роздрібної торгівлі** (з урахуванням фізичних осіб підприємців) склав 47,0 млн. грн і становить 97,0%.

Із загального обсягу роздрібний товарооборот юридичних осіб займає 17,4% і складає 8,2 млн. грн, а це на 28,0% більше, ніж у минулому році (з урахуванням індексу споживчих цін), фізичних осіб-підприємців – 82,6% і становить 38,8 млн. грн, що на 7,8% менше минулорічного показника.

У районі налічується близько 170 об'єктів торгівлі юридичних та фізичних осіб, з них юридичних - 69 магазинів. Мережа райспоживспілки налічує 71 магазин.

Структура роздрібного товарообороту району (у діючих цінах)

Ринок **автотранспортних послуг** у районі забезпечує ПАТ "Новгород-Сіверське АТП-17443" (мережа автобусних маршрутів загального користування налічує 13 автобусних маршрутів, у тому числі приміських – 6, міжміських міжобласних - 2, міжміських внутрішньообласних – 5). Крім того, 5 міжміських маршрутів обслуговують приватні підприємці, 3 - ПАТ "Чернігівавтосервіс", 1 - ПАТ "Шосткинське АТП-15909". У районі цілодобово працює служба таксі.

Автобусним сполученням у районі охоплено 65 населених пунктів, що становить 77,4% від наявних (84 сіл) та 85,5%, де проживає населення (76 сіл). Головними причинами відсутності автобусного сполучення до населених пунктів району є незадовільний стан проїзних шляхів та нерентабельність маршрутів з незначним пасажиропотоком.

Протягом 9 місяців 2016 року пасажирським автотранспортом району перевезено 185,8 тис. пасажирів, а пасажирооборот виконано в обсязі 5,8 млн. пас. км, що складає відповідно 99,0% та 101,8% до відповідного періоду минулого року.

У 2016 році здійснюють підприємницьку діяльність 46 **малих підприємств**. Їх частка у загальній кількості підприємств району складає майже 94%. Крім того у районі працює 3 середніх підприємств.

Кількість зайнятого населення на цих підприємствах становить 686 осіб - це майже 80% від чисельності зайнятих у галузі економіки району. У тому числі на малих підприємствах працює 461 особа, на середніх – 225 осіб.

У середньому на 10 тис. населення району припадає 34 одиниць зареєстрованих малих підприємств.

Кількість фізичних осіб-підприємців на 01.10.2016 склала 149 особи та 49 юридичні особи.

За 9 місяців 2016 року надходження до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів середнього та малого підприємництва становлять на рівні 18,2 млн. грн. Питома вага у загальних надходженнях до місцевих бюджетів всіх рівнів становитиме відповідно 47,2% та 27,9%.

У сфері **соціального захисту** основна увага приділялась питанням реформування системи соціальної підтримки населення шляхом удосконалення механізмів надання допомог, пільг та субсидій найбільш вразливим верствам населення.

На 01.10.2016 державні соціальні допомоги отримувало понад 3,9 тис. сімей. На їх виплату використано 17,7 млн. гривень. Правом на субсидії по оплаті за житлово-комунальні послуги, скраплений газ та тверде паливо користуються близько трьох тисяч сімей, на ці цілі спрямовано 5,5 млн. гривень.

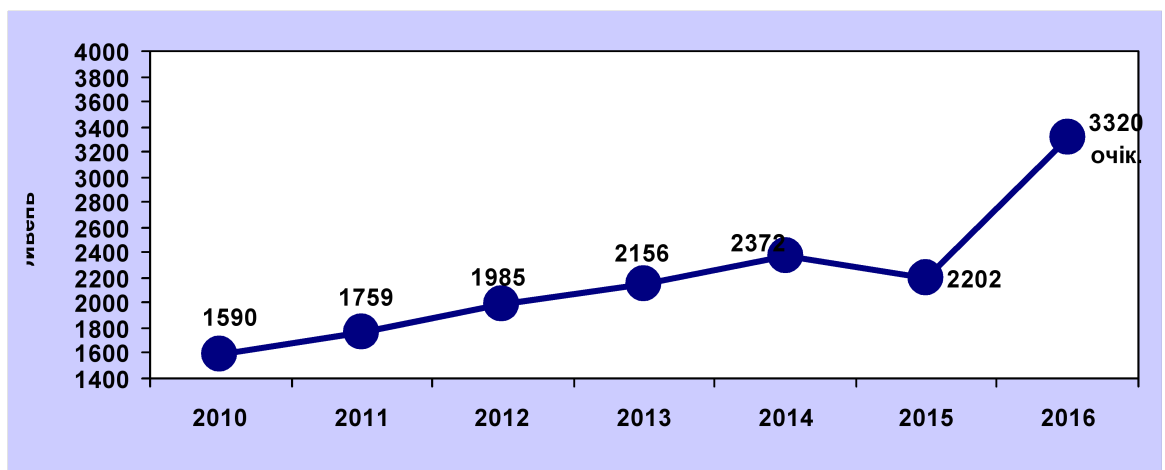
2,6 тисяч жителів району мають право на пільги з оплати житлово-комунальних послуг, твердого палива та скрапленого газу та інші. Їх надано на суму 1,2 млн. гривень.

В управлінні соціального захисту населення районної державної адміністрації надання соціальної допомоги проводиться за принципом Єдиного вікна.

Середня заробітна плата одного штатного працівника за січень-червень 2016 року становила 2538 грн. Це у 1,7 рази більше законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати (1450 грн), але на 32,5 % менше середньобласного показника (3758 грн).

В цілому за 2016 рік середньомісячна заробітна плата штатних працівників, зайнятих економічною діяльністю по району прогнозується на рівні 2700 грн.

*Динаміка середньомісячної заробітної плати штатного працівника,
(без малих підприємств)*

Заборгованості із виплати заробітної плати станом на 1 жовтня 2016 року на підприємствах, в установах, організаціях району, що звітують до відділу статистики, немає.

За січень-вересень 2016 року **працевлаштовано** на вільні та новостворені робочі місця 274 особи.

Зареєстровано безробітних 505 осіб, що на 52 особи менше, ніж за 9 місяців 2015 року.

Професійною підготовкою, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації охоплено 123 особи (на 7,5 % менше, ніж у аналогічному періоді минулого року) і всі вони навчалися під конкретне замовлення роботодавців.

За 9 місяців 2016 року взяли участь у громадських та тимчасових роботах 193 безробітних громадян, що на 11,5 % менше, ніж у відповідному періоді минулого року.

Системою **соціального страхування** в Новгород-Сіверському об'єднаному управлінні Пенсійного фонду України охоплено понад 7,4 тис застрахованих осіб та 15,1 тис. пенсіонерів, в тому числі по Новгород-Сіверському району відповідно 4,4 тис. та 8,8 тис. .

Середній розмір пенсійної виплати станом на 01.10.2016 року становить 1516,47 грн, що на 34,2 % перевищує прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність.

Видатки на виплату пенсій та допомоги за 9 місяців 2016 року склали 198,7 тис. грн, що на 85,2 тис. грн (22,2 %) більше, ніж за відповідний період минулого року. Забезпечується своєчасне призначення та перерахунків, стабільне та в повному обсязі фінансування виплати пенсій та грошової допомоги. Об'єднане управління забезпечено власними коштами на 23,9 %.

До бюджету об'єднаного управління Пенсійного фонду з усіх джерел фінансування надійшло 198,7 тис. грн, з яких власні надходження становили 224,2 тис. грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року власні надходження зменшились на 504,5 тис. грн. за рахунок звільнення від відшкодування витрат на виплату пільгових пенсій сільгоспвиробників – платників єдиного податку IV групи оподаткування.

Разом з тим, станом на 01.10.16 року сума боргу склала 44,4 тис. грн, в тому числі дієвого 149,3 тис. грн, або 33,5 %.

Робота **медичної галузі** спрямовувалась на покроковий шлях оптимізації її мережі, додаткових джерел фінансування, зміцнення матеріально-технічної бази закладів, раціональне використання наявних матеріальних ресурсів, механізмів покращення кадрового резерву.

Для потреб медичної галузі за 9 місяців 2016 року використано 11,2 млн. грн, що на 1,3 млн. грн більше, ніж у минулому році. На одного мешканця припадає 415 грн.

Крім бюджетного фінансування залучено 544,4 тис. грн позабюджетних коштів, не заборонених чинним законодавством, що на 204,5 тис. грн більше, ніж за 9 місяців 2015 року.

Проводилось фінансування програм та комплексних заходів охорони здоров'я, на що використано 359,5 тис. грн. Зокрема, програма "Цукровий діабет" – 286,5 тис. грн, програма протидії захворюванню на туберкульоз – 71,5 тис. грн, програма боротьби з онкологічними захворюваннями – 1,5 тис. грн.

З метою наближення медичної допомоги до сільських жителів та збільшення її доступності за 9 міс. 2016 р. лікарями ЦРЛ виконано 114 виїздів, під час яких оглянуто 2121 осіб, що складає 19 чол. за 1 виїзд (9 міс.2015р – 15 чол.).

У 2016 році вживаються заходи щодо створення умов для здобуття якісної **освіти**, рівного доступу до неї дітей та учнівської молоді. Фінансові ресурси на освіту склали 22288,0 тис. грн.

У районі функціонує 10 ДНЗ (9 - НВК, 1- ДНЗ), в яких створено 219 місць та виховується 199 дітей (6 дітей охоплено соціально-педагогічним патронатом). Грем'яцький дошкільний навчальний заклад "Сонечко" відвідує 29 дошкільнят (5 дітей охоплено соціально-педагогічним патронатом). У навчально-виховних комплексах виховується 170 дітей, окрім того 1 дитина – за формою соціально-педагогічного патронату.

З 01 вересня 2016 року функціонує додаткова різновікова група на 20 місць на базі Орлівського навчально-виховного комплексу. Таким чином збільшилася кількість місць. На 100 місцях виховується 90,9% дітей. Діти старшого дошкільного віку, які не можуть відвідувати дитячий садок з 01 січня 2017 року отримуватимуть дошкільну освіту на базі загальноосвітніх навчальних закладів.

Відсоток охоплення дітей дошкільною освітою віком від 3 до 6 (7) років становить 79,5%.

Дійсна мережа дошкільних навчальних закладів задовольняє потреби населення району в дошкільній освіті.

У районі сформована мережа опорних шкіл (6). З метою забезпечення підвозу учнів та педагогічних працівників, які проживають за межами пішохідної доступності до місць навчання, використовуються 12 транспортних одиниць. 100% учнів підвозяться до місць навчання.

У школах району встановлено 187 одиниць комп'ютерної техніки, з них технічно несправних – 29. У 5 навчальних закладах району встановлено по 1 мультимедійному комплексу. Загальний показник кількості учнів 1-11 класів на 1 ПК становить 5 чоловік. До мережі Інтернет підключено 50 ПК.

Здійснювалась **соціальна підтримка** дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з обмеженими можливостями, з багатодітних та малозабезпечених сімей.

Станом на 01.10.2016 у районі проживає 166 багатодітних сімей, в яких виховуються 572 дитини. З них сімей з 3 дітьми – 118, з 4 – 26, з 5 – 18, з 6 – 4. Пільгами на 50% знижку плати за користування комунальними послугами скористалися 117 сімей, 50% знижкою вартості палива – 113 сімей, 50% знижкою за користування квартирним телефоном – 0.

Усіма видами оздоровлення та відпочинку охоплено 744 учні з 1363, що становить 54,6% (за планом 51,4%), з них оздоровлено – 341 дитина (25%), відпочило – 403 дитини (29,6 %).

На фінансування оздоровчої кампанії виділено та використано коштів: з районного бюджету – 134,1 тис. грн; на підготовку та проведення залучено 184,00 тис. грн позабюджетних коштів.

Протягом 2016 року статус дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування було надано 4 дітям. З них: 1 - перебуває під піклуванням, 3 - тимчасово влаштовані до центру соціально-психологічної реабілітації дітей.

На території району функціонує 4 прийомні сім'ї, у яких виховується 7 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

У районі проводиться певна робота з реалізації державної політики щодо розвитку **фізичної культури і спорту**, вживаються заходи щодо створення належних умов для задоволення потреб населення у зміцненні здоров'я, фізичного та духовного розвитку особистості, впровадження ефективних форм і методів фізкультурно-оздоровчої діяльності.

У районі працюють секції з футболу, баскетболу, волейболу, спортивної гімнастики, легкої атлетики, боксу, спортивного туризму.

За звітний період на спортивно-масову роботу використано 19 тис. грн. Проведено 23 заходи, де взяли участь 547 чоловік.

На належному організаційному та творчому рівні проведено ряд **культурно-мистецьких заходів** міжнародного та районного рівнів, заходів до державних та професійних свят.

З метою відродження і популяризації народних ремесел упродовж року проводяться виставки, майстер-класи майстрів декоративно-прикладного мистецтва народного клубу «Княжа скарбниця».

Вагомий внесок у справу відродження та збереження національних традицій і цінностей вносять гуртки та клуби за інтересами. При районному Будинку культури продовжують працювати 4 аматорських колективи зі званням «народний».

Район має колосальний історичний, архітектурний та природний потенціал. Велика робота по обслуговуванню **туристів** в районі проводиться історико-культурним музеєм-заповідником «Слово о полку Ігоревім». За 9 місяців 2016 року музей відвідало 28,3 тисяч чоловік, що на 1,4 тисяч осіб більше минулорічного показника. Для туристів діють ряд екскурсійних маршрутів.